

Realignment Realization

פרשת כי – תצא תשפ"ה

1. DEUTERONOMY

21 / 10-18

PARASHAS KI SEITZEI

When you will go out to war against your enemies, and HASHEM, your God, will deliver them into your hand, and you will capture its captivity; ¹¹ and you will see, among its captivity a woman who is beautiful of form, and you will desire her, you may take her to yourself or a wife. ¹² You shall bring her to the midst of your house; she shall shave her head and let her nails grow. ¹³ She shall remove the garment of her captivity from upon herself and sit in your house and she shall weep for her father and her mother for a full month; thereafter you may come to her and live with her, and she shall be a wife to you. ¹⁴ But it shall be that if you do not desire her, then you shall send her on her own, but you may not sell her for money; you shall not enslave her, because you have afflicted her.

3

Shabbat Shiurim - R. Miller (R)

This month is, according to the Zohar¹, related to the month of Ellul – ירח אלול. This comparison seems rather cryptic at first sight. Why just the month of Ellul? Surely it could happen in any month of the year?

Then, on the phrase ² וּבְכֹתָ אֶת אָבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ — 'she shall weep for her father and her mother,' the Sifre³ offers two explanations. According to R. Eliezer, this refers literally to her real parents, from whom the captive girl is separated and whom she will probably never see again. R. Akiva, however, gives another interpretation—that she should weep for her idols that she has repudiated. This view is based on the verse in the second chapter of Jeremiah—⁴ יֹאמְרִים לֵעֵץ אָבִי אֲתָה — 'They say to a piece of wood, "You are my father"' But this opinion of R. Akiva does seem rather strange in the context: why should a whole month be allotted, to weep for idolatry?

4

318

SABBATH SHIURIM

illogical and often unconscious power, exerting its sway over all later and better founded conceptions.

It was because of this deep human characteristic that the Torah allotted the captive girl a whole month to weep for her idols. The beliefs and habits of childhood, however false or absurd, are not easily eradicated. For this girl, it was all her basic conceptions that had to be changed; and for this a month of introspection and contemplation was not excessive.

This aspect is what moved the Sages to compare this month with the month of Ellul—Ellul as the time of self-examination and self-criticism. Thirty days are given us every year to review the thoughts and attitudes, as well as the deeds of the past year: to discriminate between those that bore the stamp of truth and those that were tainted with falsehood. During this month, every moment is needed for a task of such extreme difficulty and delicacy as the uprooting of deeply planted ideas and attitudes. At this time of the year, perhaps more than any other, we feel the urgency of the warning of our Sages—מְרִיבָה מְרִיבָה — 'The day is short and the work is great.' This, however, should not depress us, but spur us on in the task of self-purification.

2

Artschell - Chumash

אֶת אָבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ — Her father and her mother. If her parents are still alive she mourns her separation from them; if they were killed in the war, she mourns their death. The Torah shows that one should honor parents both in life and in death (Ibn Ezra). Ramban cites the view of R' Akiva that these terms refer allegorically to her former god and homeland, whom she will be leaving forever. Tears of grief are a catharsis that helps people forget the past and make peace with new situations, in her case that she is leaving her past life and will soon become a Jewess.

304 ♦ ELLUL AND THE DAYS OF REPENTANCE

5

R. Z. Leff.

the proper perspective. It one views this physical existence as merely the sum total of seconds from birth to death, then in reality this life is one continuous journey toward death. Furthermore, if one views life in this world as an end in itself, then the trial, tribulations, frustrations, and heartaches that typify this temporal world make it a very depressing existence. However, when viewed properly — as a means through which to earn and create everlasting life — then every moment of temporal life is imbued with eternal potential and significance. The month of Elul is a month in which to regain a perspective on life and its true value and to cry for the moments of precious life we have wasted in the past year, letting potential for eternity slip through our fingers.

* In addition, the cry of the captive woman teaches us that we have no one to rely on except our Father in Heaven. Both the Seforno and the Rambam (Devarim 21:13) say that she must cry over her former idolatry, euphemistically referred to as her father and mother, and totally reject it and remove it from her mind. She thought that she could rely on her parents and likewise on her idolatry to protect her. Now she realizes that these forces are of little help to her. The month of crying gives her time to reflect on where in fact lies security and hope.

~ Likewise, during the whole year we put our trust and hope in a myriad of material things that we rely on to provide us with satisfaction and success. As we reflect on a year gone by, we come to the realization that none of these things can be relied on but that we can depend only on our Father in Heaven and look only to Him for support.

6 This is why the thirty-day period of the captive woman's crying is referred to as "yerach yamim" and not "chodesh yamim" (see Devarim 21:13). Yerach represents the moon that has gone through its whole cycle and completely waned; chodesh signifies the cycle of the moon beginning again. Hence in a keshubah, at the start of a couple's new life together, we refer to the month as a chodesh when writing down the date; in a get, the divorce paper signifying the end of a life together, we use the word yerach in writing the date. So, too, this woman cries for yerach yamim — she cries for all the things she thought she could trust, only to have them vanish like a mirage. Only after realizing that one cannot rely on these things can one come to the "chodesh" of Rosh HaShanah, the beginning of a new perception heralded by the cry of the shofar, signifying the coronation of the heavenly King, the recognition of the true Source of hope.

These ideas are echoed in the psalm "L'David Hashem Ori," which we recite twice daily in the month of Elul. David HaMelech is referring to the centrality of Torah in his life when he says "Achas sh'dalti m'e'is Hashem oso avakeish shivti b'veis Hashem kol yemei chayai — One thing I ask of Hashem: to make wherever I am G-d's home" — that my entire life revolve around You. And the idea that we trust in no one except Hashem is echoed in the verse "Ki avi v'im azavuni Hashem ya'asfeini — Even though my mother and father have left me, G-d is still there to gather me up."

Thus, during Elul we view the enjoyments of the past year and the various things we were involved with in a more objective manner, stripping them of their façade and seeing their essential value or uselessness. It is a time to revitalize our relationship with Hashem, when we say, "Ani l'dodi v'dodi li — I am to my Beloved and my Beloved is for me." We must first crystallize "ani l'dodi," our relationship to Hashem, by reassessing the centrality of Torah in our life and realizing our dependence on Hashem and the futility of trusting in material things.

Elul is the time for gaining a renewed perspective of oneself, one's people, and one's G-d. While it is true that G-d begins to approach us during Elul, and it is our beloved King who takes the initiative to draw closer to us, if one does not recognize the King or if he is insensitive to his own position, the close proximity of the King will pass totally unnoticed.

Therefore the essence of Elul is "Ani l'dodi v'dodi li." I must re-discover my "ani," my essence, my identity as an individual, which leads to my rediscovery of my identity as part of Klal Yisrael. I must also identify "dodi," who my Beloved actually is. Then, automatically, "v'dodi li" — I will discover that my Beloved is indeed close to me, standing at my feet ready to embrace me.

10

ובזה יובן היטב הביטוי "אשר בך ירוחם יתום", כי כדי להרגיש את תלות המוחלטת בהי"ת, צריך האדם להתנער מכל השענות, ואפילו על ידידי וקרובי משפחתו, ואפילו על אביו ואמו שהוא נתח מבשרם, ולהרגיש את עצמו עריי וגלמוד, כיתום ממש שאין לו אב ואם, ללא קרוב וללא גואל, ואשר אין לו בני לחסות ועל מי להשען וכל מגמת פניו היא רק לאביו שבשמים ואילו לבד עיניו נשואות.

תחושת יתמות זו היא ההיפך הגמור למה שנאמר על עובדי ע"ז והכופרים למיניהם — "האומרים לעץ אבי אתה", והמתיחסים ומתקשרים לאיליהם ולפסיליהם כאל אב רחמן המפרנס אותם ודואג לכל צרכיהם, ועובדיהם מעוטי השכל וחסרי הדעת נשענים עליהם ובוטחים בהם.

והנה החתומים בתשובה שעקרו את האלילות מלכותיהם ומכחישים וכופרים באבות ה"עץ" עליהם, חשים את ערירותם ויתמותם מכל גורם אנושי וגשמי ויכולים להשען ולהתלות לגמרי באביהם שבשמים ולקבל עליהם עול מלכות שמים באמת.

ועתה, לאחר ההתעוררות הגדולה, ושובם להכרה ולהרגשה של בניס למקום, הם מרוחמים ע"י אביהם שבשמים המקבל תשובתם ומנחם אותם ואומר להם — "ארפא משוכתם, אוהבם נדבה" — חביבים ואהובים אתם עלי כבנים יקירים וכילדי ששועים, כמאמר הכתוב — "הבן יקר לי אפרים, אם ילד שעשועים" וגו', ולכן "רחם ארחמו נאום ה'." (יזמיה לא ט).

יסוד נוסף, גדול וחשוב, בדרכי התשובה, אנו למדים מדברי הנביא הנ"ל, והוא שסבת ההתרחקות מהשי"ת ומעוטי האמונה והבטחון, יסודה בטמטום הלב, טמטום הלב מביא לידי שכחת ה' ומונע הכרה ברורה והשכלה אמיתית בהי"ת, הוא מטשטש את האמת והאמונה ומזעזע את יסודות הבטחון וההשגחה הפרטית, מטמטום הלב ואתו טשטשו העינים והחושים מכלבליים את בהירות ההשקפה והדעה הצלולה, על רגע זה אדם מאבד את בטחונו המלא בהי"ת, נשען על גורמים אנושיים וסומך על אמצעי השתדלות טבעיים והם אבי אבות הטומאה, שמהם וכיצא בהם מזהירים אותם הנביאים.

היצא לנו מכל זה — שהמפתח להתקרב אל ה' ולסלק את טמטום הלב הוא ע"י תשובה פרטית, היינו — לשוב באמת ולהתוודות מתוך חרטה גמורה, וקבלה אמיתית על כל חטא ועון באופן פרטי, הן במעשה, הן דיבור, והן מחשבה. תשובה פרטית זו, אשר תסור ותוכך את לבנו ונשמתנו מטמטום ומזהמתם, תאפשר לנו להכיר את השי"ת הכרה גמורה ולהרגיש נתון ויתמות מכל הגורמים האנושיים והאמצעיים הטבעיים, ולראות ולחוש את עצמנו כבנים יקירים וכילדי ששועים, המשליכים את יתום על אביהם שבשמים ובוטחים בו "כגמול עלי אמר".

בהפטרה של שבת שובה קוראים אנו את פניו של הנביא הושע אל עם ישראל לתשובה, ואלו דבריו: "שובה ישראל עד ה' אלוך כי כשלת בעונך, קחו עמכם דברים ושובו אל ה', אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו, אשר לא ישיענו, על סוס לא נרכב, ולא נאמר עוד אלוהינו למעשה ידינו אשר בך ירחם יתום, ארפא משוכתם אהבם נדבה..." (הושע יד, ביו).

כרם עלינו לרקוד ולהתבונן מהי כוונת המתורבים באמרם "אשר בך ירוחם יתום", מהי משמעותה של יתמות זו ולמה מזכירים אותה?

נראה שהנביא מלמדנו שהחזרו בתשובה צריך בעיקר להתחזק ולהשלים את עצמו במעלות העליונות של האמונה והבטחון ולקבל עליו את עול מלכותו ית' ללא גבול וסייג, וזהי ראשיתה של התשובה וגם תכליתה, ותוצאותיה והשלכותיה מפורזות על פני כל תחומי פעילות האדם, הן במחשבה, הן בדיבור והן במעשה. על בעל התשובה להאמין בדעתו ולחוש בנפשו שה' הוא האלוהים ואין עוד מלבדו, היינו שהבורא ית' יוצר ומהווה הכל והוא גם ארון הכל ומשגיח עלינו בהשגחה פרטית ומנהיג אותנו בחדס וברחמים, וכן עליו להאמין בלב שלם

ובבטחה גמורה "שהכל בידי שמים" ואין להשתדלות והחריצות האנושית שום כוח או השפעה כלשהיא על מהלך עניני האדם, אלא שרצונו ית' מתוך טעמים שונים, שכדי להשיג את מבוקשו עלי אדמות יעסוק האדם ויתנסה בפעולות גשמיות ובדרכי ההשתדלות האנושית, ולמרות ההסתר פנים הכרוך בעסוק זה מוטל על האדם לעמוד בנסיין ולהיות חדור אמונה והכרה שהכל בידי שמים ו"על כל מוצא פי ה' יחיה האדם", כפי שזה בא לידי ביטוי גלוי לעיני כל ישראל, בארבעים שנות שהותם במדבר הנורא והגדול, כאשר כולם הכירו וראו ממש את שליטתו המוחלטת והיחודית של צור ישראל וגואלו על פני כוחות הטבע ותולדותיו, כנאמר בספר דברים (ח, טו-יח).

התחושה החזקה הנ"ל ביסודות האמונה חודרת לתוך תוכה של הנפש ומדריכה ומכוונת את כל מעשיה, והאדם חש שכל כולו בידי שמים, ואף על מחשבותיו ועצות לבו נאמר "כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל", וכדברי התרגום אונקלוס "הוא הנותן לך עצה לקנות נכסין" (דברים ח יח).

והנה החזרו בתשובה כאשר מגיע לידי הכרה עליונה ואמיתית זו, נקל עלי לקבל על עצמו עול מלכות שמים ברצון ובשמחה, בדרגה רוחנית נעלה זו הוא חש השתעבדות מוחלטת אל מלכו של עולם והתבטלות רצונית של כל ישתו והויתו בפניו יתברך, וזהי קבלת עול מלכות שמים שלמה שאליה שואף ומשתוקק להגיע בן העליה הלוה.

והן הן דברי הנביא באמרם: "שובה ישראל עד ה' אלוך", כי גדר התשובה השלמה היא "עד ה' אלוך", היינו שנושב ונאמין במלכותו המוחלטת והבלעדית ונקבל עלינו את עול מלכותו ית' באמת ובתמים, והיא היא התשובה הרצויה והמבוקשת.

וביאור זה מוכרח ביתר שאת מהמשך היורדי שמוזכר הנביא שם: "אשר לא ישיענו" — בא לומר שההסתמכות על תשועת האדם היא שוא והבל נתעה, "על סוס לא נרכב", — בא לבטא את ההכרה ש"שק" הסוס לתשועה" ואין ממש בצעורתו, הבטויים "אשר וסוס" כוללים את כל האמצעים הגשמיים שעל פני האדמה ואנו מכירים ומודים שכולם אינם אלא מעין אכזב, אפס ותהו.

וברוח זה יש להבין את המשך הפסוק — "ולא נאמר עוד אלוהינו למעשה ידינו", גם הבטחה זו באה לתת בטוי לאמונתנו השלמה שהכל פועל ונפעל אך ורק בגזירת ה"ת", ולשלוש שלילה מוחלטת את הטעות המושרשת בלבבות ההוטאים, שכאילו יש ממש "במעשה ידינו", באמצעים הנקטים בידי האדם להבטחת פרנסתם וצרכי מחיתם, כגון: האומן באומנתו והחונני בחנונו, וכיו' וכיו', לא רק על מעשה ידינו במובן הגס של עשיית צלמים אנו מתוודים, אלא כוונתנו גם לחזור

מהשענותנו על הגורמים הטבעיים ועל מחשבות לבנו המעוותות הנכללים בדברי הכתוב — "כחי ועצם ידי עשו לי את החיל הזה".

וזאת כוונת הנביא ללמדנו, להתוודות לומר שיתור "לא נאמר אלוהינו", ולא נחס חשיבות "למעשה ידינו", כסבה להצלחותנו בתחום הפעילות הגשמית, וקביעה זו באה לסתור את השקפתם של קטני האמונה וחסרי הדעת האומרים "לעץ אבי אתה" והמתיחסים כח וחשיבות "לעץ" — פעילות והשתדלות גשמית — ומכנים אותה "אבי אתה".

avodah is that he divorce himself from his prior habits so that they will not interfere with his spiritual growth. Thus, the *pasuk* commands a person to "forget your people and the house of your father" because his task is now to grow to ever higher levels in his service of Hashem, as it goes on to state (*ibid.*, verse 12), "For He is your Master, and you shall bow down to Him."⁵

~ This explains why Dovid Hamelech declares, "For my father and my mother have abandoned me, but Hashem will gather me in." The purpose of this *pasuk* is not, Heaven forbid, to complain or express resentment about his parents. Rather, Dovid's intent is to express the idea that he was unable to grow properly in his parents' home due to his connection to his family, and he therefore felt that, in order to fulfill his obligation to serve Hashem, he needed to detach himself from the world of his youth and to feel as if his parents had abandoned him, leaving him completely alone. This was the only way that he could truly reach new heights in serving Hashem.

This is a fundamental principle to keep in mind during the days leading up to Rosh Hashanah. In His great kindness Hashem gave the Jewish people the day of Rosh Hashanah, the day of the world's birth and the creation of mankind, as a day when every person can begin anew. Rosh Hashanah can be a day of rebirth for a Jewish person.⁶

At the height of this day we hear the shofar, which alludes to the creation of man and the placement of the *neshamah* within him.⁷ Upon hearing this sound a person should remind himself of the fact that Rosh Hashanah is the day on which Hashem first created the world and that he, too, has the ability to make a new beginning on this day, to divest himself of all his old habits and to become, in essence, a new person.

13

This may, in fact, be one of the reasons that *perek* 27 of *Sefer Tehillim*, "For Dovid, Hashem is my Light and my Salvation," is recited during the month of Elul. This *perek* contains the *pasuk*, "For my father and my mother have abandoned me..." and as we have explained, this *pasuk* teaches that in order for an individual to recreate himself as a new person, one with no connection to his former self, he must divorce himself completely from all his former habits and misdeeds that obstruct him from achieving growth and change. If a person does this, he can declare with confidence, as the *pasuk* continues, "Hashem will gather me in."

14

Teshuva - R. Bernstein

In *parshas Pinchas*, the Torah discusses the special *Mussaf* offerings for the festivals of the year. When it comes to the *Mussaf* of Rosh Hashanah, there is a slight departure from the way the Torah describes the other *Mussaf* offerings. For all the other festivals, the verb the Torah uses is *והקרבם* — and you shall offer. With regards to Rosh Hashanah, however, it uses the word *ועשיתם* — and you shall make.²⁷ According to the Midrash, this word contains within it a special message from Hashem regarding the possibilities of Rosh Hashanah:²⁸

מעלה אני עליכם כאילו נעשיתם בריה חדשה

I consider it as if you have been made as a new creation.

~ Here we are being told that Rosh Hashanah offers us nothing less than the ability to attain a completely new existence.

The concept of renewal is not unique to Rosh Hashanah; it is part of the general idea of *teshuvah*. The Rambam writes:²⁹

מדרכי התשובה... ומשנה שמו כלומר אני אחר ואיני אותו האיש
שעשה אותם המעשים

This idea of the person changing his name is not for purposes of enabling him to avoid taking responsibility for his actions, which would be childish as well as futile. Rather, it is to allow him to deal with his sins in a way that is free of a stigma of hopelessness that might otherwise consign him to stay the way he is. He is given a new "profile," one that doesn't contain within it any of his past mistakes, and he is now free to deal with them as extrinsic and unwanted substances.

Yet, while this idea of renewal is true of *teshuvah* generally, on Rosh Hashanah it takes on a whole new dimension.

When the Torah sets a certain day aside as a festival, it is not merely to commemorate the anniversary of the event that happened long ago; rather, it is an encounter with that selfsame day, in order to partake of its special quality each and every year.³⁰ Rosh Hashanah is first and foremost the anniversary of the day man was created, and each subsequent Rosh Hashanah allows us to tap into the unique essence of the day. This was the day man was originally created, and on this day we seek to be created again.

The Shofar and Creation

This idea of renewal on Rosh Hashanah is contained within the object through which we perform the mitzvah of the day — the shofar. The verse in *Tehillim* that we refer to numerous times over Rosh Hashanah says: תקע בחודש שופר — Blow the shofar on the new moon.³¹ The Hebrew word *chodesh* means month, and here it refers to Rosh Hashanah, which is the first day of the month, but it also relates to the word חדש — new.

✱ Commenting on the word בחודש, the Midrash explains that it is a call to the Jewish People: חדשו מעשיכם — make your deeds new!³²

There is more, though. The idea of newness is not just part of the call of the shofar — it is embedded within the shofar itself. The mitzvah of shofar takes the form of blowing into an object. The very first object ever blown into was man, who was blown into by Hashem and thereby attained his existence. This brings us to a fascinating element within the mitzvah of shofar. When we blow into the shofar, this reverberates upwards toward the higher realms, and activates a corresponding "blowing" into us, which gives the renewal of our own existence!³³

What Do We Have to Offer?

Let us remind ourselves at this point that the original message of renewal came from a verse dealing with the *Mussaf* offering for Rosh Hashanah. This is very interesting, for if this idea is "hosted" in the world of *korbanos*, then apparently we are being told that the possibility of being created anew is somehow related to the idea of bringing a *korban*. How is this so? A *korban* involves offering up or nullifying an element of existence before Hashem, the classic example being an animal. What element of existence do we offer up on Rosh Hashanah, and how does this make us new?

✱ The answer is that in order for us to be eligible for a new existence, we need to be ready to "offer up" and discard our old existence. Our self-image as the center of our own detached world needs to be nullified as we embrace our true identity as part of Hashem's world. The ease with which we can do this depends on how prepared we are to part with the egocentric mindset and self-image that characterized our earlier existence. On the positive side, these things never really existed, and they only ever led us away from truth and toward delusion and disappointment. Nonetheless, they do need to be given up. This is the *korban* of Rosh Hashanah.

This idea should give us an entirely new appreciation for the sound of the shofar. It is a sound that activates a creative process that grants us new existence, but it also reminds us that that process starts with the offering up of our old and counterfeit existence.

17

Perhaps this is another way of understanding why the theme of *Malchuyos* — kingship, is so central to Rosh Hashanah. The falsehood of our old existence lies in our seeing ourselves as being at its center. It is critical to establish that Hashem is ruler of the world in order for us to take on our new existence as part of that world.

Akeidah Emanations

With this in mind, we can attain a deeper understanding of a statement that we find in the Gemara regarding the blowing of the shofar:³⁴

אמר הקדוש ברוך הוא תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור
לכם עקידת יצחק בן אברהם ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם
עצמכם לפני

Said the Holy One, Blessed is He, "Blow before me with the shofar of a ram, so that I will remember for you the Akeidah (binding) of Yitzchak, the son of Avraham, and I will consider it as if you have bound yourselves before Me."

The first part of this statement seems relatively easy to understand; it is about us partaking of the outstanding merit of the Akeidah.

The second half is much more difficult. How does our sounding the shofar make it considered as if we ourselves had performed the Akeidah? The Akeidah was a sacrifice, while we are performing a mitzvah!

However, based on our discussion, we understand that when we blow the shofar we really are sacrificing something, i.e., our prior state of existence, and when we do, the new existence of Rosh Hashanah is waiting for us.

21

אלול / ירחא דאלול

וזהו גדר ענין ראש השנה, דאין זה רק בריחה מן העבר, דהשתא כבר לא קיים אצלו מצב העבר שלו, אלא נוצר כאן מצב חדש, מהות חדשה של האדם, וזהו מלכותיות, ואין בקבלת מלכות רק סילוק מן העבר אלא יש כאן התחדשות נפלאה של עצם החפצא - המהות של האדם, ושינוי מציאות זה הוא אשר מזכה ומעמיד את האדם לצד זכות בדיון, שהרי אין זה האדם אשר חטא לפני הקב"ה, ודו"ק בזה היטב.

וזהו ענין בכיית היפת תואר את אביה ואמה, לא נאמר דמנתקת עצמה מחטאיה, אלא עליה לנתק עצמה ממהותה, ורבי עקיבא אומר דאצל עכ"ם העבודה זרה היא עצם מהותם, דאומרים לעץ אבי אתה, ומבואר דהעבודה זרה היא אצלם עצם מהותם כמו אב ואם, ועל ביטול המהות הזאת קבעה תורה זמן דירח ימים, ומבואר דזה הזמן לקבוע שינוי מהות ומציאות, וזהו ענין "ירחא דאלול".

וזהו מה שאמרנו ז"ל (ילקוט שמעוני פנחס רמז תשפב), דבכל המוספים נאמר והקרבנות ובמוסף דראש השנה נאמר ועשיתם, "מכיון שנכנסתם לפני בדיון ביום הזה ויצאתם בדימוס מעלה אני עליכם כאילו היום נעשיתם בריה חדשה", והיינו דזהו ענינה של העמידה לפני הקב"ה בראש השנה - נעשיתם בריה חדשה, וזה אינו נעשה אלא בהתעלות האדם לקראת האלקים, וזהו ענין מלכותיות כמו שנתבאר, ולזה מוכרחים עבודת ירח ימים - ירחא דאלול.

המלכת הקב"ה - רק בנקיות הלב

22

ברם יתכן דיש בזה ענין אחר, והוא דכדי להמליך את הקב"ה בפועל על עצמו, צריך שיהיה כולו נקי ומשולל מכל סוג בתוך לבו, ושוב נראה דאין הכונה בזה רק לעצם סילוק הבפועל של החטא, אלא הכונה על סילוק והתחדשות ממהות החטא הנמצאת בתוך לבו של האדם, שום התחדשות "ועשיתם" חדש אין לו מקום קיום באם לא הוכן הרקע שעליו יש מקום לחול לאותה בריה חדשה, ולא רק בריה חדשה אין לה מקום, אלא כל דבר טוב, וכל דבר קדוש, אף שחדר לתוך האדם אין לו זכות קיום בפנימיותו באם אין הוא זך ונקי שם.

והנה לשיטת רבי עקיבא יש להבין מהו הטעם לבכייה ממושכת זו על עבודה זרה שפירשה הימנה, האם אהבתה לעבודה זרה כה גדולה כאהבתה לאביה ולאמה עד שהיא מרבה לבכות עליה כל כך?

אך ביאור הדבר הוא, כי היות שאשה זו הנלקחת עתה לביתו של ישראל, צריכה לשוב ממעשיה הרעים ולקבל עליה עול מלכות שמים, אשר על כן פשוט הדבר, כי אין די במה שתשיל מעצמה את המעשים המגונים שעשתה, שכן זהו מהלך חיצוני בלבד שאינו מבטיח שינוי בפנימיותה, אלא עליה לסלול לעצמה דרך חדשה ומהלך חדש בחיים.

וע"כ בבואה אל הקודש מסירה היא מעל עצמה את שמלת שביה וכל יתר עניני הכיעור שמטרתם הייתה להכשיל את ישראל בעבירה (ראה רש"י דברים כא יג), אך אין בזה די כאמור, אלא בכדי שיתאפשר שינוי אמיתי בקרבה, שינוי שיש בו משום בריאה מחודשת, עליה להמסיד ליבה חודש ימים בבכי תמרורים על אביה ועל אמה, היינו על כל אלהי הנכר אשר אהבה - עניני החומר ותאוות עוה"ז המגונות אשר אהבתם משולה לאהבת אב ואם, כי אהבתם מבטאת יותר מכל את אהבת עוה"ז הטמונה באדם. כל אלו צריכים להיות נדמים בעיניה כאילו הם אינם.

ועל ידי פרישתה המוחלטת מכל אורח חייה הקודם, היא מכשירה ומתקנת לעצמה אורח חיים חדש המאפשר לה להיכנס ולהתערות בתוך חייו של בית יהודי. אך בלי התבוננות עמוקה שהיא מקור וסיבת הבכי, בלי הניתוק המוחלט מכל דפוסי חייה הקודמים, אזי כל פעולה שתעשה וכל תיקון שתפעל בגופה, נשארים בגדר תיקון חיצוני בלבד שאין בו ממש, כי לשם יצירת חיים חדשים יש להמית את עולמה הקודם.

זהו אם כן הקשר אותו מצאו חז"ל, בין חודש אלול לבכייתיה של "פית תואר", קשר שאינו נובע משום דמיון חיצוני אלא מן העניני הפנימי המשותף ביניהם. כי גם בימי 'אלול' לא די בפעולות חיצוניות, משום שגם ימי 'אלול' לא באו ע"מ לאפשר לאדם שינויים סמליים בהתנהגותו, אלא תכליתם היא להתקין לאדם דרך חדשה בחייו, ולשם כך עליו לערוך שינוי מהותי בתוככי נפשו כאותה אשת יפת תואר. ומן האמור בה למדנו, כי שיעור העבודה הזו הוא ירח ימים. חודש תמים בו עליו להמסיד את לבו באש התורה והמוסר בבכי ובתחנונים בהתבוננות וחשבון הנפש.

20

להסתופף בצל השכינה ניתן רק לאחר הניתוק מן השאיפות הגשמיות

וכך אמר דוד המלך במזמור אותו נוהגים אנו לומר בחודש אלול (תהילים כו ז): 'כי אבי ואמי עזבוני וה' יאספני'. כלומר, בכדי לדעת אם ראויים אנו למדרגת 'וה' יאספני', עלינו לדעת האם אנו רחוקים כבר מכל שאיפה חומרית מכל רצון ותשוקה לענייני העוה"ז, ובכללם אהבת התפנוקים של בית אב ואם.

כי עניני עוה"ז ועניני עבודת ה' הינם דברים מנוגדים זה לזה, ואין כל אפשרות שישכנו האחד במחיצת השני. ומפני כן רק בשעה שאנו נעשים בני חורין מכל שאיפותינו הגשמיות, יכולים אנו לזכות ולהסתופף בצל השכינה - 'וה' יאספני'.

משהו מן התחושה של השקט והשלווה ממלחמת היצר זוכה כל אחד מאתנו לטעום בימי הדין בר"ה וביוה"כ, בימים אלו כל אחד מרגיש שהוא רוצה ושואף רק לדבר אחד, להתקרב אל ה', מפני מה? מפני שהימים האלו ימי השקט הם מן הביקוש אחר עניני העוה"ז, כי בשעה שמתגלה עלינו הבורא בהדרגה כן ראוי שתשקוט הארץ מרדיפת עניני הגשמיות, ותתעורר בה התשוקה והרדיפה אחר קרבת אלקים. וזהו שורש ההתעוררות המתחדשת בימים אלו בפרט בשעת התפילות ותקיעת שופר.

"דא אלול" (זוה"ק)

23

היה הגה"צ רבי נתן ווכטפויגל זצ"ל משגיח ישיבת לייקווד אומר: לא מדובר כאן על בכי של חרטה על החטאים, אלא בכי של התקרבות לבורא עולם, בכי של געגועים לעולם של קדושה והשראת השכינה הקדושה והתקרבות להשם. זו ההכנה ליום הדין, לחשוב מחשבות אמיתיות על אהבתו של אבינו שבשמים אלינו וחסדיו העצומים בפועל כל הימים וממילא אהבתנו אליו תקרבינו אליו ויתעוררו געגועים של התקרבות להשי"ת שיביאו אותנו לתשובה שלימה.

המובא בפתח דברינו 'ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים וגו': דא היא ירחא דאלול'. וכן כתב ביסוד ושורש העבודה (שער עשירי פ"א) בשם האר"י ז"ל: *ובכתה את אביה - זה הקב"ה, ואת אמה - זו כנסת ישראל, יכנה האדם ויתחנן לפני השם ירח ימים הוא חדש אלול שהמה ימי רחמים ורצון.

28

חשובנו, הפעמים הרבות שרצה וניסה לחולל מפנה בעצמו ואחרי הכל שב לכמות שהיה, והרי זה מפילו ביאוש. ואם אמנם אליבא דאמת הרי ע"פ תורה אין מקום כלל לחשבון זה, דמאי נפק"מ. אם כבר התחיל פעם וניסה או לא, אכן באדם עצמו הר"ז מביא לרפיון ידים, ואיך ירהיב עוז בנפשו לבקש לך ה' שרוצה להתבטל לגמרי להשי"ת. ע"ז נאמר "עת רצון", כאשר נמצאים בעת רצון אפשר לבקש. ויומא קגרים, העת רצון של חודש אלול, שארבעים יום אלו נעשו לכך שיהודי ימסור עצמו בבחי' אני לדודי. יש שאדם מבקש בקשות קטנות משום שמצד הנותן אין העת ראוי לבקש בקשות יותר גדולות, ויש שמצד האדם בעצמו השגותיו קטנות ואינו מסוגל לבקש גדולות, אבל כאשר עומדים בעת רצון אז הזמן לבקש את התפלות הגדולות ביותר, ואני תפילתי לך ה'. יהודי מרגיש את אפסיותו שאינו כלום, אך כשנמצא בעת רצון הגדול הזה בקשתו היא לך ה'. ובעת רצון הגדול הזה של השנה שום

הנהגה כמבואר בר"ת של אלול אני לדודי ודודי לי, שכאשר יהודי מקיים אני לדודי, מתקיים בו דודי לי. דרך התשובה היא אני לדודי, שיבטל כל האנוכיות לדודי, כל חיי האדם סובבים סביב אנוכיותו וכל מגמתו למלא ולהשביע רצונו האנוכי. *ותפקידו למסור ה"אני" לדודי להשי"ת, ולעומת זה דודי לי, שהקב"ה נותן לו מדה כנגד מדה שכל מהותו מתעלה ומתקדשת. והוא ע"ד שאתחיל לגבי עבירה עין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרים, הרי כמ"כ לצד הקדושה שכאשר דודי לי או כולו מתקדש והקב"ה נותן לו מדה כנגד מדה את כל הדברים הללו אף על פי שאינו הגון וכדאי לכך, עין רואה הוא כמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, כמו שפירשנו בזה שאין הכוונה שרק אם מסתכלים לשמים רואים מי ברא אלה שהרי גם מכל בריאה בארץ רואים מי ברא אלה, אלא שאו מרום עיניכם פי' תסתכלו במבט שמימי עליון ואז תראו מי ברא אלה. והלב חומד כמ"ד צמאה נפשי לאלקים, שמקבל חמדה ותשוקה להשי"ת, וכלי המעשה גומרים בבחי' כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך, שכאשר צמאה נפשי לאלקים או כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך. ולמדרגה זו זוכה יהודי כאשר

ויוהכ"פ להיות לך ה', למסור כל ישותו להשי"ת, ולא רק בדברים האסורים אלא שאף בדברים המותרים יקיים קדש עצמך במותר לך, שימסור הכל להשי"ת. וכמ"ש בפרי הארץ (פר' בהעלותך) שאם יהודי אינו מקדש עצמו ואינו מוסר הנאותיו להשי"ת אז כל הנאה גשמית שנהנה היא נרגן מפריד אלוף שמפרידה אותו מהשי"ת, ונמצא שאינו יכול להגיע לעבודת יוהכ"פ אשר ידוע שאינו מכפר עד שיהודי יהיה בטל לגמרי ודבוק בהשי"ת, שאם אינו מוסר כל תשוקותיו אפילו המותרות להשי"ת הר"ז נרגן מפריד אלוף ואינו יכול להיות דבוק בו ית'. ולא כמו התפיסה הפשוטה של בנ"א בר"ה ויוהכ"פ שניתנו רק לתשובה ולכפרת עוונות, אלא הינם זמן שבו צריך יהודי למסור את כל אשר יש לו להשי"ת, וזה תכלית הימים הק' שיבטל עצמו הוא וכל כוחותיו וכל אשר יש לו להשי"ת. וזהו ואני תפילתי לך ה' עת רצון, בעת רצון תפילתי היא לך ה', שכל התשוקה

תהיה רק לך ה', ובכל עובדא שעושה יחשוב האם יהיה מזה נח"ד להקב"ה, והאם אין זה נרגן מפריד אלוף.

27 וכאשר מקיים ואני תפילתי לך ה', שהוא וכל אשר יש לו בטלים להשי"ת בבחי' אני לדודי, אן דודי לי, ואלקים ברב חסד ענני באמת ישעך, שגם מדת הדין בחי' אלקים תסכים שרוב חסדך ענני באמת ישעך. וכמ"ש הרמב"ם במו"נ (מובא באריכות ביסה"ע ח"ב פ"ג) שכאשר יהודי דבוק בהשי"ת ברוב אהבה, אז גם הקב"ה עמו ולא יאונה לו כל רע, אך אם מתליש את הדיבוק שאינו משקיע לחזק את האני לדודי, גם היחס של הקב"ה אליו הוא באותו אופן, שכאשר אתה אינך עמו לכן הוא אינו עמך.

אמנם האדם עומד ותוהה איך יהיו לבקש על מדרגה גדולה כזו שיהיה בטל להשי"ת, שהרי אלו הם ענינים גבוהים מאד וקשים מאד, ויהודי חושב לעצמו איך הוא יכול להתרומם לדרגות נעלות כאלו שיהיה כולו לה' הוא וכל אשר יש לו וכל כוחותיו מכף רגלו ועד ראשו. ומלבד זאת הרי יודע את

In the Arizal's "Likutei Torah" and in the holy Maggid of Koznitz's, zy"a, "Avodas Yisroel", these pesukim are interpreted as referring to the holy neshomeh. It should be noted, however, that the source for this interpretation is the Zohar Chodosh (Ki Seitzei 72a), there it elaborates on this idea even further:

the enemy under discussion here is the yetzer hara, the evil inclination; Hashem will deliver this enemy into your hands in the merit of Torah study which counteracts and nullifies the yetzer hara; וראית "the beautiful woman in captivity referred to is none other than the neshomeh. The possuk in Mishlei (31, 30) compares the neshomeh to a woman: אשה a - d - fearing woman is to be praised. As a result of man's sins, she has been sullied and wallows in captivity. Consequently, she tries to evade him and does not wish to illuminate his existence.

29

יהודי שהקב"ה בחר בו להיות בן לעם הנבחר צריך לעשות הכל לשם השי"ת. והר"ז ציווי על מציאות חיים שלמה, שהתורה רוצה שכל חייו של יהודי יהיו אחרת, שלא רק ימנע מן האיסור אלא אפילו את ההיתר והמצוה לא יעשה כמצרי וכנעני אלא כבן לעם קדוש לה' אלקיך. ומה העצה לכך, איך יביא אדם מפנה בחייו. ע"ז נאמר ואני תפילתי לך ה', פי' לך ה', היינו להיות בטל לגמרי לך ה', שיבטל עצמו לגמרי להשי"ת בכל עניניו ומעשיו, ובכל דבר תהיה מחשבתו האם זה לרצון ה' או שאין זה לרצונו, ויהיה כולו בטל כאין ואפס להשי"ת. וכן נכלל בלך ה' שיהיה דבוק לך ה' ולא יעשה שום דבר נגד רצונו ית' המקלקל את הדיבוק בהשי"ת.

26 וזהו פי' ואני תפילתי לך ה' עת רצון, התפילה והבקשה של יהודי בעת רצון היא לך ה', שיוכה למסור עצמו לגמרי ולהתבטל כולו להשי"ת. עת רצון, שיוכה להגיע בעת רצון הגדול של אלול

"והבאתה אל" – yet, you desire to embrace and internalize her light within you; "תוך ביתך" – within your body which is designed to house the neshomeh; "וגלחת את ראשה ועשתה את צמרניה" – abstain from earthly pleasures; "והסירה את שמלת שביה" – thus, you will remove the neshomeh's garments of captivity that were created by your sins; as the possuk (Zechariah 3, 4) states: "הסירו הבגדים הצואים" – remove the soiled garments; "ויושבה בביתך" – and she will dwell within your body.

* "ובכתה" – she shall weep tears of teshuvah, repentance; "את אביה" – concerning her Father in Heaven, HKB"H, whom her body has sinned against; "ואת אמה" – and concerning the holy Shechinah, the Divine Presence, the maternal presence that is in exile due to our transgressions; "וירח ימים" – refers to the entire month of Elul; during this month, Moshe ascended the mountain to plead for HKB"H's mercy in the aftermath of the sin of the egel; "ואחר כן" – if you do all of these things, she will shine for you once more.

The Name "אל" Combines the Two Words "ל" and "לא"

In honor of the month of Elul, the month designated for teshuvah, let us expand upon this vital concept. Let us delve into the issue of what is required of us during this crucial month, "ירח ימים", in order to release the holy neshomeh, the "אשת יפת תואר", from captivity, and to remove "את" שמלת שביה created from our transgressions that surrounds her. Our explanation will be founded on the words of the "Sefas Emes", brought many times, in the name of his holy elder, the brilliant author of the "Chidushei HaRim", zy"a, concerning the reason why the month of teshuvah is called Elul.

His teaching is based on the following possuk (Tehillim 100, 3): "דעו כי ה' הוא האלקים הוא עשנו ולו אנחנו עמו" – Know that Hashem, He is G-d, it is He Who made us and we are His, His nation and the sheep of His pasture. Tradition teaches us that the word "לו" in

this possuk is written as "ולא", with an aleph, yet is read as "ולו", with a vav. With an aleph, the possuk suggests that we are unworthy and inadequate to be His people; with a vav, it means that we merit being close to Him. In fact, both can be viewed as serving the same purpose. By recognizing our lowly stature and the fact that we have failed to serve Hashem adequately – "ולא אנחנו עמו" (the way the possuk is written) – we merit to draw closer to Hashem by means of sincere teshuvah – "ולו אנחנו עמו" (the way the possuk is read). Both processes enable us to achieve the goal of being "עמו", HKB"H's people.

This is why the month most suited for teshuvah is called Elul, "אל" – a combination of the way the word "לו" is to be written, "לא", and is to be read, "לו", in this possuk. This allusion in the name Elul is meant to teach us the essence of teshuvah – to combine the process of "ולא אנחנו עמו" with the process of "ולו אנחנו עמו". By recognizing our lowliness and inadequacy, we are driven to perform teshuvah and, thus, merit to draw closer to HKB"H; conversely, as we draw closer to HKB"H, our inadequacy becomes more apparent.

He teaches us that there is an innermost place in the soul of every Jew that is invulnerable and inaccessible to outside, foreign influences; this spot is referred to as "בתולה" – pronounced "betulah" and referring to a virgin, an untouched, untainted maiden. Regarding this protected, innermost place Scriptures states: "אני לדודי", "I am devoted to my beloved" – for this element of the soul has never been separated from its attachment and closeness to the Blessed One, its source; however, it is not always possible to find this spot. Seeing as Elul is the time most conducive to perform teshuvah, it is the opportune time to locate this innermost spot.

As our holy sources explain, in every single Jew – even if he is a frequent sinner, chas v'shalom – no matter who he is or what situation he is in, there exists a spot in the innermost chambers of his heart that is of divine origin. This divine spark is the source of a Jew's neshomeh that was implanted in him by HKB"H; this sacred spot remains untouched and untainted by one's sins and transgressions; it remains clean and pure.

33 Now, we can begin to appreciate the depth of the mitzvah of teshuvah. It is somewhat difficult to comprehend how someone that has fallen prey to the yetzer hara, is totally under its control and is filthy with sin can suddenly awaken and summon up the strength to perform teshuvah. The explanation, however, is that the mechanism and source of the mitzvah of teshuvah hinges on the sacred, innermost spark that we have been discussing. By awakening this inner spark that is unblemished from one's sins, one is able to arise to perform sincere teshuvah and to cure all of his 248 limbs and 365 sinews.

This fundamental idea is also expressed in Dover Shalom (230) in the name of our holy master, Sar Shalom of Belz, zy"a. Once, on Tu B'Shvat, at his hallowed table, while discussing the possuk (Tehillim 130, 1): "שיר המעלות" – "A song of ascents, from the depths, I called to You, Hashem" – he raised the question: how is it possible for a person to overcome the yetzer hara that controls him?

* To accomplish this feat, it is recommended that one pray to Hashem that He stir the holy spark that occupies one's innermost being – that place where the yetzer hara has no power or dominion. In this manner, he will overcome the yetzer and draw closer to Hashem. This then is the meaning of the possuk: "שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'" – I beseech You from the innermost portion of my heart that remains untouched by the harmful effects of my sins.

34

Hence, it is essential to repent with an untainted limb – the innermost aspect of the heart. By beginning one's process of teshuvah from this untainted place, and one's teshuvah is accepted, then the remaining limbs will be healed in the process, as well. This is the meaning of the reference to מעמקים, "from the depths," from the innermost, depths of one's heart and being.

35

zodiac sign for the month of Elul is the virgin. During the month of Elul, we reveal the innermost aspect of our beings that remains untouched and unsullied by any foreign influence. If successful, we will merit to purify our entire body and being of any sinful blemishes – thanks to David HaMelech's advice: "ממעמקים קראתיך ה'".

"you are sons to Hashem, your G-d": when you behave like sons, you are referred to as sons; when you do not behave like sons, you are not referred to as sons: this is the opinion of Rabbi Yehudah. Rabbi Meir says, under all circumstances you are considered sons.

G-d's Children with Respect to Our Innermost Selves

It appears that we can propose a novel idea to address this difficulty. According to all opinions, Yisroel are considered G-d's children with respect to their innermost Jewish selves — that were never tainted by sin. With respect to the remainder of their bodies and beings that were affected and blemished by their misdeeds, they are considered slaves. This relationship is reflected in our prayers when we proclaim: "אבינו מלכנו חטאנו לפניך" — Our Father, our King, we have sinned before you. In this formula, we refer to HKB"H both as our father and our king. We allude to the fact that from the perspective of the sinful act, we are slaves and He is our king; yet, from the perspective of our innermost selves that were never defiled, we are HKB"H's children and He is our father.

Thus, the essence of the dispute between Rabbi Yehudah and Rabbi Meir concerns the circumstance where one is engaged in sin. In that circumstance, the innermost place in one's being appears to be dormant and concealed; for, it is covered by the filth of one's misdeeds and its voice cannot be heard. Since this innermost element is not apparent when one sins, but, rather, it is in a virtual state of exile — concealed somewhere within man's being — Rabbi Yehudah takes the position that it is inappropriate to refer to one as a son at such time. In his opinion, they should be referred to as slaves, reflecting the fact that the parts of their beings that are apparent are engaged in sin and rebellion against Hashem, chas v'shalom.

Nevertheless, Rabbi Meir, the Tanna, believes: "בין כך ובין כך קרויים בנים" — it makes no difference, under all circumstances Yisroel are considered HKB"H's children. It

is true that when one sins, his innermost self is obscured within the confines of his heart. Still, since the root of the Jewish being derives from this innermost element, and so do all thoughts of teshuvah that stir within one's being on a daily basis, Yisroel remain G-d's children even while engaged in sin. With respect to the untainted, flawless, innermost aspect of their being, their status does not change.

37 Do Not Focus on the Container but Rather on Its Contents

Similarly, this coincides perfectly with Rabbi Meir's opinion in the Mishnah (Ovos 4, 20): "רבי מאיר אומר, אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו" — Rabbi Meir says: Do not focus on the container, but, rather, on its contents. As we have learned, Rabbi Meir believes that we retain our status as HKB"H's children even when we are engaged in sin and are not following His precepts. In his opinion, the main focus is our innermost self that remains pure and untainted. Hence, he asserts: "אל תסתכל בקנקן" — do not focus on man's external being which is flawed by sins; אלא — rather, focus on man's innermost being which remains in a state of perfection; that reflects his essence.

Now, we can reconcile very nicely the difficulty we had with Rabbi Yehudah's opinion. We were bothered by the fact that if Yisroel are considered slaves rather sons —

when they are not abiding by Hashem's will — how can teshuvah ever be effective? In truth, even according to Rabbi Yehudah, they are only referred to as slaves because the innermost aspect of their beings appears dormant and is in a virtual state of exile while they are engaged in sin. When a Jew awakens to perform teshuvah, however — calling out from the depths of his being, מונעמקים קראתיך — "even according to Rabbi Yehudah he would once again be considered a son, for he is revealing his innermost self. This allows HKB"H to accept their teshuvah, since, as a father, He can forego His honor: - אב שמחל על כבודו - כבודו מחול.

39

Him and are His people. David HaMelech wanted to divulge to us the magnificent kindness Hashem performs on our behalf. Even when we are lacking and undeserving, due to our misdeeds, chas v'shalom, and we are best described as: "ולא אנחנו עמו" with an aleph, nevertheless, we still house a concealed inner spark that affords us the description of: "ולו אנחנו עמו" with a vav.

We find a possuk in sefer Devorim (32, 5) that beautifully illustrates this vital lesson: "שיחת לו לא בניו מומם". The commentaries labor to clarify the meaning of this possuk. Let us divide the possuk up into three parts and suggest a

wonderful elucidation that is germane to our subject. (1) "שיחת" — literally, he destroyed or defiled — even when Yisroel follow a path of destruction and defilement, chas v'shalom. (2) "לו לא" — here the text juxtaposes the two forms of the word "lo" — they still possess both aspects, "ולו אנחנו עמו" with a vav and "לא אנחנו עמו" with an aleph, the former relating to their innermost being and the latter to the remainder of their body and being. (3) This confirms that: "בניו מומם" — even when they are blemished by their destructive ways, they remain His children.

Thus, we have provided a novel interpretation of the "Chidushei HaRim"'s insight — that the month of teshuvah is called Elul, because it is a time to integrate the two aspects of the word "lo", ל"ו and ל"א — which together spell אלול. Seeing as Elul is the optimal time to reveal the innermost element of our being, during this month we exemplify the aspect of: "ולו אנחנו עמו" — we are devoted to HKB"H and strive to draw closer to Him. This process allows us to correct the damage we caused that resulted in our falling to a state of: "ולא אנחנו עמו". Combining both processes, we are able to successfully transform and elevate all 248 limbs and 365 sinews to a state of: "ולו אנחנו עמו".

Finally, we can revisit the interpretation of the pesukim we introduced in the names of the Zohar Chadash, the Arizal and the "Avodas Yisroel". וראית בשביה אשת יפת — and you will see among the captives a woman who is beautiful of form — this is a reference to the innermost element of the Jewish being, which is free of all blemishes. As the "Sefas Emes" taught us, this is the concept of the בתולה, the virgin, a pure maiden untouched by foreign hands and influences; yet, when enticed by the yetzer hara, it is as if she has fallen into captivity.

"והשקת בה ולקחת לך לאשה" - you will desire to free her from captivity, so that she will illuminate your being, once again; "והסירה את שמלת שביה מעליה" - thus, you will allow her to remove her garments of captivity, the layers of sins and transgressions which have obscured her pure light; "וישבד בביתך" - and she will shine within your body; "ובכתה את אביה ואת אמה" - and she will cry tears of teshuvah to her father, HKB"H, and to her mother, the Shechinah, on behalf of her body that has sinned against them; "ורח ימים" - during the month of Elul, the opportune time for revealing the innermost aspect of one's self; "ואחר" - and, alas, you will unite with her as one, she will no longer be a captive; instead, she will assist you by illuminating your path in the service of Hashem.

44

מדינת אדם הראשון - הישר שבבריאה

הנה כי כן, עלינו להתבונן במהותו של אדם הראשון ע"ה קודם החטא, וממנו נשכיל להבין מהות הישרות - שזהו עבודת התשובה לחזור לבחינת ישר' כמו שהיה האדם בשורש בריאתו.

והכלל הוא, שכאשר יודע האדם ידיעה זו שהכל מהשי"ת, זו היא ידיעה שלימה ויש לו הכל ולא חסר לו מאומה, כיון שבזה ממלא את תכלית הבריאה שברא השי"ת למען יכירו שהכל מאתו ית'. כי באמת אין לכורא צורך בנבראים, וכל מה שברא העולם רק בכדי שיכירו באדנותו ית', וכן איתא מהמהר"ל, דחז"ל אמרו (והר

והס"ט"א ממשיכה במלחמתה ללחום בכל הדורות נגד הקדושה, ע"י כל מיני אופנים. ואחד מהם הוא כמו שאמר רבינו בספר המידות "הפשע מכניס כפירה באדם", פשע הכונה במחשבה דבור ומעשה שכל מחשבה לא טובה וכל דיבור לא טוב וכל מעשה שאינו לרצון הבורא, מעורר את הס"ט"א להתערב באדם, ומשם באות כל ההפרעות שהס"ט"א אינו נותן לאדם לעבוד את השי"ת - ע"י שהוא מכסה ומסתיר את הטוב שבאדם, וכבר אין בכוחו להתעורר.

וכנגד זה הזהיר רבינו בתורה 'אומרה', שיש לאדם לדעת את הטוב שיש בו ולהאמין בו ולעוררו. שכל אחד יש בו טוב - שהוא חלק אלוק ממעל, אלא שהחושך מסתיר את האור. (וזהו סוד המעשה בן המלך וכן השפחה שנתחלפו שסיפור רבינו). וזהו יסוד התשובה, כששב האדם לחלק הטוב והישר שבו, ומעוררו להשתוקק יותר ויותר לעבודתו ית'.

46

וביותר, יש שייכות לעבודת הדיבור לתודש אלול, דעיקר עבודת ימי אלול הוא עבודת הרצון וההשתוקקות להשי"ת, כמ' שנרמז בר"ת של אני ל'דודי ו'דודי ל'. ואחד מהיסודות בזה הוא - שיש לתקן את הרצון בשרשו, היינו שיזכה האדם לרצון האמיתי, שכשיש לאדם הרצון האמיתי, אינו חושב כלל על הכלי העולם הזה, שמיד מתבונן "וכי לצורך דבר זה נבראתי", "וכי למען הכלים אלו ירדתי מהעולם העליון לזה העולם", והימים הללו בהם מתקן האדם הרצון שלו - שיהיה לו רצון לקרבת אלוקים, רצון להתעלות בתורה ומצוות ולרצות בטוב. וזה נרמז באני לדודי ודודי לי - שכל מאווי רצוני יהיה אך להשי"ת, רצון אמיתי ותמידי.

וכפי מה שנתעורר הרצון ע"י האדם 'אני לדודי', כן מתעורר לעומתו הרצון העליון 'דודי לי'. ש"קול דודי דופק - פתחי לי" עורי והתעוררי באתערותא דלתתא, ועל ידי כן מתעורר מלמעלה באתערותא דלעילא להשפיע עליו את כל הטובה.

התעלות מהחטא על ידי ה"מלכויות"

וענין זה הוא ענינו של אלול, לראש השנה שומה על האדם להגיע "אחר" ממה שהיה עד הנה, משקל זכויות וחובות בראש השנה - יום הדין, אינם נמדדים בכמות העבירות והמצוות ולא בגודל העבירות והמצוות, אלא בשייכות האדם אל העבירות והמצוות שעשה, עד כמה העמיקה מחירישת העבירה בלבו של האדם, ועל כן עיקר העבודה בראש השנה היא "מלכויות" - שתמליכנו עליהם" (ראש השנה טו), לא מספיק הרחקות העבירות בלבד, אלא צריך את התעלות האדם לפסגות כאלה שהעבירות ישארו מאחוריו, וכשאדם ממליך את הקב"ה עליו, ממילא כל החטאים הסובבים אותו בטלים מכח עול מלכותו יתברך עליו.

ונראה דאם כן אין מספיק בזה הודאה - הודאת בעל דין על מלכותו יתברך, דנראה פשוט דכל בר ישראל יודע ידיעה גמורה שהקב"ה מלך כל העולם, ואף על פי כן לא הספיקה לו ידיעתו זו להמנע מחטא ועוון, והשתא בראש השנה הוא המלכת הקב"ה עליו בפועל, והמלכה זו היא המרוממתו מעל חטא ופשע.

ולכאורה הדברים מבוארים בגמ' (ראש השנה דף טז) "תניא אמר ר' יהודה משום רבי עקיבא מפני מה אמרה תורה הביאו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואה וכו'", עיין שם בכל הענין, ומבואר דכדי לזכות בדין בענין הדבר העומד בדין צריך מעשה מצוה בחפץ הנידון כדי להביא לזכותו בדין, אמנם בראש השנה שכל העולם - האדם עומד בדין לפני הקב"ה אמרו שם "ואמרו לפני בראש השנה מלכויות זכרונות ושפורות, מלכויות כדי שתמליכנו עליהם וכו'", והנה לכאורה הרי האדם העומד בדין על זכויותיו - מצוותיו, ועל חטאיו, ואם כן היו צריכים להרבות במצוות ולהסתלק מן העבירות כדי שיעלה זכרון האדם לפני הקב"ה לטובה, ומה ענין המלכויות בזה, ולהאמור הדרך לזכות בדין אינה אלא בהתעלות עצם החפצא דהאדם לקראת הקב"ה דבאופן זה ממילא יסולקו כל החטאים, והמצוות יקבלו משמעות אחרת לגמרי, וזהו "אמרו לפני מלכויות" - המלכת הקב"ה על עצמו, ואז יעלה ממילא זכרוננו לפני הקב"ה.

אוסף אמרים

עבודת התשובה - לשוב לבחינת ישר'

את סוד התשובה מבאר רבינו - להשיב את הדבר למקום שניטל משם. מהות התשובה, להשיב את הדבר לשרשן (ליק"מ סי' לה, מתק"י: וקא דאודירקת לאחר דאחזיטלת מתמן).

דהנה שלמה המלך ע"ה אמר בחכמתו (קהל' ז כט) "עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים", השי"ת ברא את אדם הראשון באופן שיהיה לכו קשור להשי"ת ללא הפסק, ואכן כן היה קודם החטא, שמוחו ולבו וכל מהותו דבוקים היו תמיד בהשי"ת, והכיר בהכרה ברורה שכל מה שיש לו, ניתן לו על ידי הבורא יתברך, וכי אין עוד מלבדו, ועל הבריאה היה מביט באופן של (יחזקאל מג ב) "והארץ האירה מכבודו", ואדם הראשון אמר (תהלים צב): "כי שמחתי ה' בפעליך, במעשי ידך ארנן, מה גדלו מעשיך ה' מאוד עמקו מחשבותיך".

וזהו מהותו של ה"ישר" - שכל העולם מאיר לו מזיו השכינה. ועל הישר נאמר (תהלים קמ יד): "ישבו ישרים את פניך", מי שעומד בישרותו, זוכה לראות פני ה'. וכן איתא באותיות דרבי עקיבא, שהצדיקים המקבלים את פני השכינה כל יום, הרי הם נקראים ישרים.